עירין קדישין — לך לך

ויאמר ה' אל אברם לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך. כתוב (בראשית טו) והאמין בה' ויחשביה לו צדקה אני אומר כי אמונה הוא למעלה מהשגה כי מה שאדם משיג בשכלו זהו רואה בעיניו. ואמונה הוא דבר שא"א לאדם להשיג בהשכל יכול על ידי אמונה לדבק בהדבר. וזה והאמין בה' ויחשביה לו צדקה. כדאיתא צדיקים אעפ"י שיש להם לתלות במעשיהם הטובים אינם מבקשים אלא מתנות חינם. כי הצדיק אף על פי שעובד בכל הדברים להשי"ת אף עפ"כ רואה שעדיין לא התחיל כלל לעבוד את השי"ת ואינו מבקש אלא מתנת חינם וזה ויחשבה לו צדקה, ופי' הקב"ה חשבה לו לצדקה היינו מחמת שהיה מאמין שלא התחיל עדיין לעבוד את השם יתברך השפיע לו השי"ת ג"כ מלמעלה ממקום מתנת חינם:

גם יכולים לפרש שלאברהם חשבה לו לצדקה כי כל מה שהיה מקבל מהשי"ת נחשב בעיניו מתנת חינם שאינו מגיע לו כלל מחמת שלא התחיל עדיין לעבוד את השי"ת. וזהו פי' (תהלים קטו) אתהלך לפני ה' כדכתיב (שם קיד) השמים שמים לה' והארץ נתן לבני אדם. כי ארץ נקרא אמונה כדכתיב והארץ לעולם עומדת. ואיתא בא חבקוק והעמידן על אחת וצדיק באמונתו יחיה ואמונה הוא השער כדכתיב (שם קיח) זה השער לה' וגו' כי צריך האדם להאמין שלא התחיל עדיין לעבוד את השי"ת כי כשאדם עוסק בתו"ת ובא לאיזה גאות זה נקרא נפילה ח"ו. וכשאדם רואה בכל עבודתו להשי"ת גודל שפלותו ושעדיין לא עשה כלל ומתחיל בכל פעם לעבוד מחדש להשי"ת זה נקרא הולך. וזה ויאמר וגו' אברהם כי אברהם היה ראש המאמינים. וכשבא להשגה אמר לו השי"ת לך לך מארצך ומבית אביך היינו שיאמין שעדיין לא עשה כלל. כי האבות נקרא מוחין כדכתיב את אברהם ואת יצחק ואת יעקב. אל הארץ אשר אראך היינו שאמונה שיאמין שעדיין לא עשה כלל. וזה לצדיקים ולאנשים פשוטים אני אומר לך לך וגו'. אראך פירש"י להנאתך ולטובתך היינו שצריך להשלים כל הנאות וטובות עוה"ז. כי שלשה שותפים יש באדם חלק הקב"ה וחלק אב ואם, ואצל הקב"ה נאמר לא יגורך רע. אבל בחלק אב ואם יש תערובת טוב ורע כי הכל מעורב מטוב ורע, גם יש לו בחירה גם יש לו חומר. וזה לך לך וגו' מבית אביך להשלים החומריות אל הארץ וגו' היינו עי"ז יכול לבוא להארץ לבחינת יראה:

באופן אחר ויאמר ה' אל אברם לך לך מארצך וממולדתיך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך ואעשך לגוי גדול ואברכך ואגדלה שמך והיה ברכה. פי' רש"י ואעשך זה שאומרים אלקי אברהם. ואברכך זה שאומרים אלקי יצחק. ואגדלה שמך זה שאומרים אלקי יעקב. יכול יהיו חותמין בכולין ת"ל והיה ברכה בך חותמין ולא בהם. אומר אני ג' קווין ימין שמאל אמצעי. חסד דין רחמים. וזה נקראו האבות אברהם יצחק יעקב. וכל התנהגות העולם הוא ע"י ג' קווין, וגם בהאדם בפרט ג"כ יש אלו הג' מדות חסד דין רחמים. וצריך האדם להיות סור מרע ועשה טוב היינו כשהאדם משליך

הרע מכל דברים. אזי יכול להיות עשה טוב היינו לעבוד ה' בכל המדות. ועיקר הוא הג' מדות ממדות חסד נמשך אהבה וצריך להשליך כל אהבת עוה"ז חוץ ממצות ל"ת שבתורה. רק להיות קדוש במותר לך ולדבק בהשי"ת לידע שהוא מלא כל הארץ כבודו ואז יוכל לעבוד את השי"ת באהבה, וכן במדת יראה צריך שלא יהיה אכזר ולא יהיה בכעס. וצריך לקיים איזה גבור הכובש את יצרו שיגבור על הרע ולירא מהשי"ת, וכן במדת ת"ת להיות תמיד שפל אצל עצמו ולהשגיח בגדלות השי"ת. וידע כי לך ה' הגדולה והגבורה והתפארת, ובאלו הג' מדות נכלל שאר מדות. וכאשר האדם סר מרע ורואה בכל הדברים רק חיות השי"ת כדכתיב (נחמיה ט) ואתה מחיה את כולם כדכתיב (קהלת ב) החכם עיניו בראשו והכסיל בחושך הולך. שהחכם רואה בכל הדברים של עוה"ז שהכל מהשי"ת ועובד את השי"ת בכל הדברים. וזה לך לך מארצך היא מדת הת"ת שיהיה תמיד שפל בעיניו כמו ארץ. וממולדתך ומבית אביך הם מדת חו"ג כמו שאמרו חז"ל האב מזריע הלובן והאם האודם וזה מארצך. וממולדתך ומבית אביך שיעבוד להשי"ת בג' מדות חסד דין ורחמים. אל הארץ אשר אראך עי"ז לבא לענוה עקב ענוה יראת ה' לבחינת קבלת עומ"ש כי אי אפשר לעבוד את השי"ת רק כשמקבל בתחלה עומ"ש. וכשמקבל עליו עומ"ש וירא מה' ועובד אותו בכל המדות אז בא אל הארץ אשר אראך, הינו ארץ עליונה יראה עילאה. וזה שפירש"י ואעשה אותך וגו' זה שאומרים אלקי אברהם. כי כשאדם ממאס כל תאוות עוה"ז ומדבק עצמו באהבת השי"ת ממשיך עליו אלקי אברהם בחי' חסד. ואברכך זה שאומרים אלקי יצחק כשמשליך היראות רעות וירא רק מהשי"ת ממשיך על עצמו אלקי יצחק. ואגדלה שמך זה שאומרים אלקי יעקב להיות שפל אצל עצמו ולראות רק תפארת וגדולת השי"ת ממשיך על עצמו אלקי יעקב. יכול יהיו חותמין בכולם וכו' בך חותמין כי העיקר הוא מדת אהבה למאוס כל תאוות עוה"ז. ולהתאוות תמיד לאהבת השי"ת. אך קודם שבא לאהבה צריך לירא מהשי"ת ולידע שמלוא כל הארץ כבודו ועל ידי זה בא לאהבת השי"ת. וזה יכול יהיו חותמין וכו' בך חותמין כי כתוב (בראשית טו) והאמין בה' ויחשיבה לו צדקה וכתיב (תהלים פד) שמש ומגן ה' אלקים כמו שאי אפשר להסתכל בהשמש בלא נרתקה כך א"א לקבל חסדי השי"ת רק ע"י שם אלקים בחי' צימצום. ואברהם אחר שעבד את השי"ת בכל המדות והיה לו השגה גדולה. אעפ"כ היה מאמין בה' למעלה מהשגה. ויחשביה לו צדקה. צדיק ה' מה שהיה בחי' מקבל ואחר כך משפיע בבחי' הוי"ה שם הרחמים. וזה יכול יהיו חותמין בכולם ת"ל והיה ברכה בך חותמין ולא בהם. כי להיות משפיע העיקר הוא אמונה שהשי"ת מלוא כל הארץ כבודו ועתיד ליתן דין וחשבון ובלאו הכי א"א לעבוד את השי"ת. וכן לעשות בבחי' משפיע צריך ג"כ אמונה כי משפיע הוא חסד בחי' מים ומים טבעם לירד למקום נמוך. ויכול לירד ח"ו למקומות השפלים מאוד על כן צריך לזה מדת אמונה. ועל ידי זה שמאמין שהכל הוא נמשך מלמעלה על ידי זה מקשר הכל למעלה ויכול לעשות משפיע צדיק ה':

סליק